

Дорогий другокласнику! Дорога другокласнице!

Ми, Оля і Тарасик, вітаємо тебе на сторінках нашого навчального посібника. Разом ми вивчатимемо цікавий світ української мови та літератури; досліджуватимемо таємниці художнього слова, ознайомимося зі зразками усної народної творчості та авторськими творами різних жанрів (казки, байки, вірші, загадки, оповідання), опановуватимемо правила усного і писемного мовлення.

На тебе чекають різноманітні вправи і завдання, які ти виконуватимеш в групі, в парі або самостійно.

На сторінках посібника ми будемо спілкуватися, міркувати, фантазувати, розвивати творчі здібності.

Отож, вирушаймо здобувати нові знання.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— прочитай

— намалюй

— запам'ятай

— попрацюй у парі

— познач, напиши

— попрацюй у групі

— каліграфічна хвилинка

— поміркуй, виконай завдання

— послухай, переглянь

— словничок

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ УКРАЇНИ

Згідно з Конституцією України, державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України.

Державний Прапор України

Державний Герб України

Державний Гімн України

*Музика Михайла Вербицького
Слова Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Дякуємо літу за щасливі дні! Звуки та букви

Чого навчились ми у першій класі Звуковий склад слова. Голосні звуки

1

1.

ВІДЛЕТІЛО ЛІТО ІЗ ПТАШКАМИ

Відлетіло літо із пташками —
нині я іду у другий клас!
Подружись з цікавими книжками
і усіх-усіх здивую вас:
вмію вже читати й рахувати,
гарно малювати і писати,
з друзями в цікаві ігри грати
і весь світ довкола пізнавати!

Марія Чумарна

2. Про що розповідається у вірші? Який настрій він викликає у тебе?

3. • Обговоріть, як ви розумієте назву вірша. Як іще його можна назвати? Якими словами із вірша можна підписати поданий малюнок?

• Прочитайте виділений у вірші рядок. А що вмієте ви? Розкажіть про це одне одному.

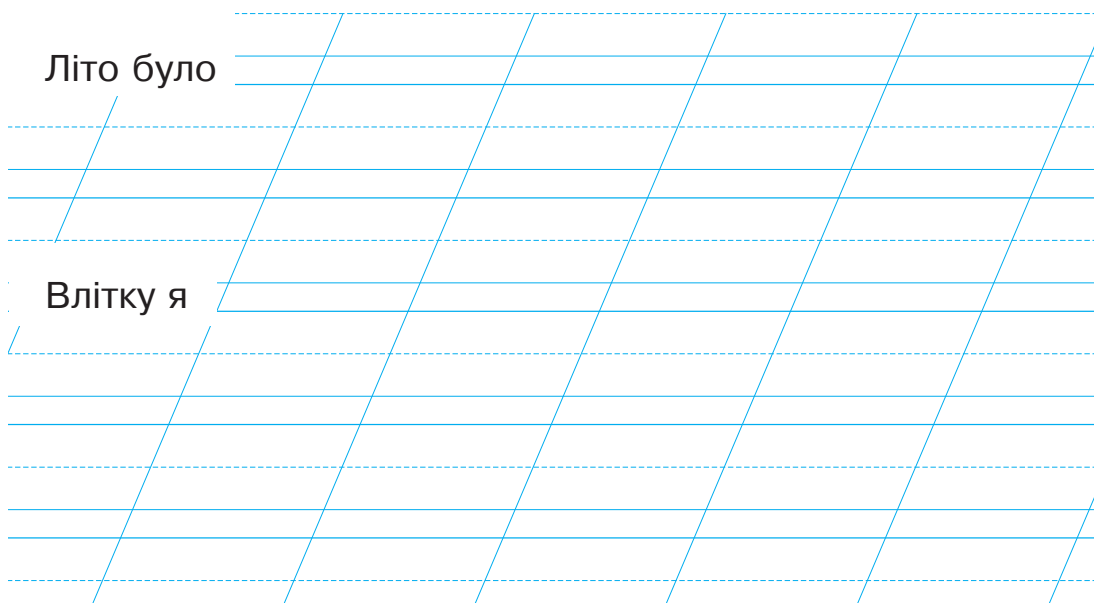
4. Виконай завдання на вибір.

• Розкажи, які цікаві пригоди трапилися з тобою влітку.

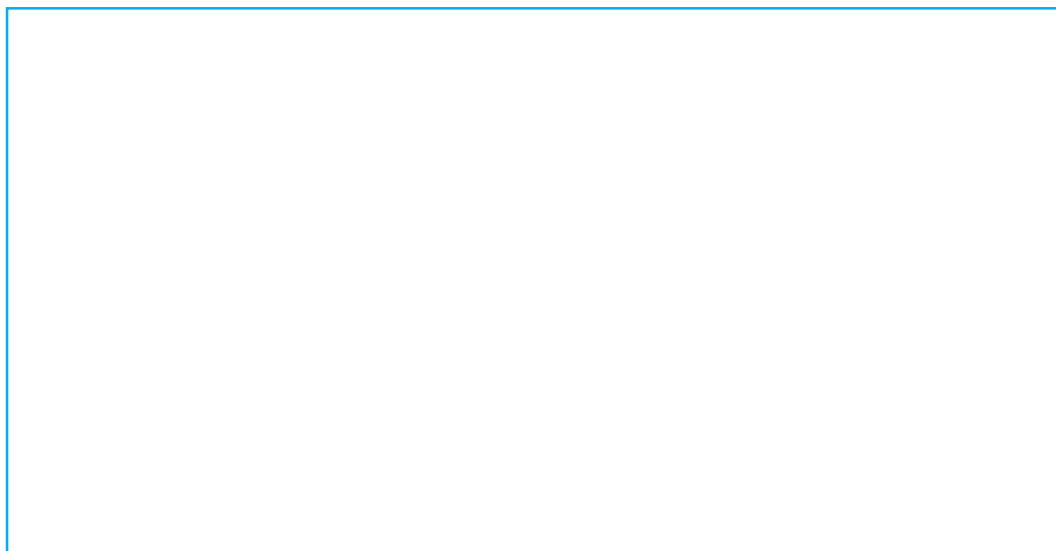
- Створи усну розповідь про літні канікули за допомогою фотовиставки, відеопрезентації, малюнків. Добери цікаві підписи до своїх світлин та відео.
- Напиши про свої враження від літнього відпочинку. Можеш скористатися поданим зразком.

Літо було

Влітку я

5. Створи «літній» малюнок.

6. Опиши словами, що зображено на твоєму малюнку. Які кольори на ньому переважають?

? 1. Пригадай, що ти вивчав/вивчала у першому класі про звуки мови.

? 2. • Вимов послідовно звуки у поданих словах.

ЛІТО

ДЕНЬ

ДРУЗІ

• Назви звуки, які легко вимовляти. Як вони називаються?

Аби краще відчуті «характери» звуків, пропонуємо гру «Танець звуків».

Завантажуйте електронний додаток та ознайомтесь із правилами гри.

? 3. • Чи сподобалась тобі гра?

• Чи вдалося гравцям відчуті і відтворити «характери» голосних звуків?

✋ 4. Усно доберіть із віршів слова, у яких переважає один із голосних звуків.

Звуки ми вимовляємо і чуємо.
На письмі звуки позначають буквами.
Букви ми бачимо, читаємо та пишемо.

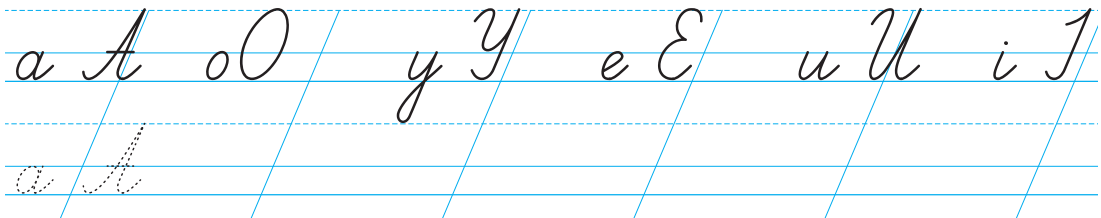
5. Побудуй звукові моделі поданих слів.

— літо

— ігри

6. Спиши. Підкресли у словах букви, які позначають голосні звуки.

мова слово азбука

В українській мові шість голосних звуків. Вони позначаються на письмі десятьма буквами.

Звуки: [а] [о] [у] [е] [и] [і]

Букви: а я о у ю е є и і ї

7. Доберіть і запишіть п'ять слів, вимова яких починається з голосного звука. Поділіть їх на склади.

Blank handwriting lines for writing words and syllables.

Пригадай!

У слові стільки складів, скільки голосних звуків.

8. Склади і запиши речення зі словом *школярі*. Визнач, скільки складів у цьому слові.

Blank handwriting lines for writing a sentence and syllables.

1. **Люблять** літо діти й **пташенята** —
можна гратись, бігати, літати,
квітам і деревам — зеленіти,
ну а всім разом — **щасливо** жити!
Марія Чумарна

2. • Що зображено на малюнку? Чи відповідає ілюстрація змісту вірша?
• А що любиш ти? Розкажи про свої захоплення.
• Прочитай виділені у вірші слова і підкресли в них букви, які позначають голосні звуки. Чи всі голосні звуки української мови є у цих словах?

3. • Зверніть увагу, чи є у виділених словах літера, яка не позначає звука. Як вона називається? Доберіть три слова з цією літерою.
• Дослідіть, скільки двоскладових слів у вірші.

4. Вивчи вірш напам'ять.

5. Оля і Тарасик разом ідуть до школи. Дорогою вітаються з сусідами, зі своїми улюбленцями — котиками, собачками, пташками, що зустрічають їх веселим щебетанням, із сонечком, з небом, з хмарками.

Сьогодні вони діляться враженнями про літо. І при цьому грають в улюблені мовні ігри.

Тарасик розповів про літо так:

Літо. Тепл^о. Сонце. Радість. Відпочинок.
Мандрівка. Подорож. Море. Ліс. Гори.

А Оля продовжила:

Щасливе. Радісне. Тепле. Сонячне.
Цікаве. Приємне. Незабутнє.

6. Чим відрізняються слова, якими змальовують літо Оля і Тарасик? На які питання вони відповідають?

Зверни увагу: у слові *тепл^о* наголошений другий склад. Вимов це слово, наголошуючи перший склад. Що змінилося? Чи важливий наголос у слові?

Звичайно — важливий! Уяви, що мама доручила тобі купити у крамниці **зам^ок** до дверей. А ти саме читав казку про чарівні **з^амки...**

— У **з^амках** теж бувають **замк^і**! — віджартувався Тарасик.

Склад, який у слові вимовляється з більшою силою голосу, називають **наголошеним**.

7. Прочитай вірш. Поділи виділені слова на склади за зразком. Визнач, який склад у слові наголошений. Постав наголос.

Буду я **навчатись** мови золотої
у трави-**веснянки**, у гори крутої,
в потічка **веселого**, що постане **річкою**,
в пагінця зеленого, що **зросте** смерічкою.

Андрій Малишко

8. Виконай завдання на вибір.

- Прочитай слова, які назвав Тарасик. Знайди і запиши слово, у якому більше букв, ніж звуків. Поділи його на склади. Постав наголос.

Blank handwriting lines for writing a word and its syllable division.

- Прочитай слова, які назвала Оля. Знайди і запиши слова, у яких менше букв, ніж звуків. Постав наголос у двоскладовому слові.

Blank handwriting lines for writing words and their syllable division.

- Обери з-поміж слів, які назвав Тарасик, трискладове слово. Побудуй його звукову модель. Постав наголос. Полічи, скільки у слові звуків і скільки букв.

Blank handwriting lines for building a sound model of a trisyllabic word.

9. Складіть розповідь про літо, використовуючи слова:

1 група — які дібрав Тарасик;

2 група — які дібрала Оля.

1. Оля і Тарасик влітку люблять спостерігати за природою та зберігати цікаві фото у своїх папочках. Розглянь їхні світлини і поміркуй, хто із друзів до чого уважніший.

2. Опишіть словами, що ви бачите на світлинах. Складіть коротку розповідь за зображеннями.

3. • Усно продовж речення.

Другокласники Оля і Тарасик уже вмюють ... .

- А що вмієш ти? Напиши.

Я вмюю _____

Мені подобається _____

Я люблю _____

Я знаю _____

ЗМІСТ

ДЯКУЄМО ЛІТУ ЗА ЩАСЛИВІ ДНІ! ЗВУКИ ТА БУКВИ

Уроки 1-2.	Чого навчились ми у першій класі Звуковий склад слова. Голосні звуки	5
Уроки 3-4.	Люблять літо діти... Звуко-складовий аналіз слова. Наголос	9
Уроки 5-6.	Подарунки літа Приголосні звуки	14
Уроки 7-8.	Як швидко літо проминуло! Тверді та м'які приголосні звуки.....	19
Уроки 9-10.	У лісовій школі Дзвінки та глухі приголосні звуки	24
Уроки 11-12.	Пташині історії Дзвінки приголосні звуки у кінці складу і слова.....	29

ЧАРІВНИЦЯ-ОСІНЬ ЗВУКИ ТА БУКВИ

Уроки 13-14.	Осінні барви Слова з <i>ьо, йо</i>	34
Уроки 15-16.	Осінні дерева Подовжені м'які приголосні звуки	39
Уроки 17-18.	Осінні клопоти Вживання апострофа.....	43
Уроки 19-20.	Сад здоров'я Закріплення вивченого	49
Уроки 21-22.	Дари осені Перенос слів із рядка в рядок	52
Уроки 23-24.	Свято на городі Перенос слів з <i>й, ь (йо, ьо)</i>	56

Уроки 25-26. Щедра берізка	
Перенос слів із подовженими м'якими приголосними звуками	60
Уроки 27-28. Стоїть верба	
Перенос слів з апострофом	65

**ДИВОСВІТ
УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ.
ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ПРО ЗВУКИ І БУКВИ**

Уроки 29-30. Який же світ кругом чудовий!	
Алфавіт	72